

Мр ЛЈУБИЦА ЋОРОВИЋ
Библиотека града Београда

УДК: 025.176:027.022(497.11)"1991/2008" ;
026.06:912

КАРТОГРАФСКА ЗБИРКА АЋИМОВИЋ У БИБЛИОТЕЦИ ГРАДА БЕОГРАДА – МОДЕЛИ ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ

Сажетак: Картографска збирка Аћимовић покљоњена је 1991. године Библиотеци града Београда. Представљена је јавности изложбама (1991, 2005), штампаним публикацијама (1993, 2008) и у PDF формату. Збирку је детаљно обрадио и описао Жељко Шкаламера, аутор првог каталога и изложбе оригинала (1991). После више од једне деценије привременог смештаја, *Картографска збирка Аћимовић* је 2004. године добила прописану заштиту и од тог тренутка су оригинални примерци излагани само у посебним условима. Информације отиснуте на картографским листовима, који су настајали од 16. до 19. века, доступне су корисницима у штампаним публикацијама и у PDF формату на сајту Библиотеке града Београда.

Кључне речи: Картографска збирка, заштита картографске грађе, модели презентације, дигитална заштита, дигитализација, централни каталог картографске грађе, доступност информација

Порекло збирке

Картографска збирка Аћимовић, драгоцен поклон Библиотеци града Београда, први пут је представљена јавности у галеријском простору Кнез Михајлове 56 крајем маја 1991. године. На основу података које налазимо у каталозима и новинским чланцима који су пратили ову изложбу, збирка је у Библиотеку доспела „захваљујући хуманом гесту Илинке Петковић и Гордане Мартиновић, наследница Ристе и Радмиле Аћимовић, које су тиме испуниле последњу жељу овог изузетног колекционара“.

Из пера Жељка Шкаламера, аутора прве изложбене поставке и врсног познаваоца картографије српских земаља, сазнајемо и штуре податке о колекционару и задужбину Ристи Аћимовићу. Рођен у Невесињу 15. октобра 1914. године, гимназију завршава у Мостару, у Београду студира права уз рад у адвокатској канцеларији. Од 1939. је службеник Народне банке Србије; у новооснованој „Југобанци“ је од самог почетка, од 1958. године, и то на високим положајима. Са места генералног директора, 1968. године одлази за вишегодишњег представника ове банке у Лондону, где је био у прилици да формира своју картографску збирку посвећену историји и етнографији Србије и Балканског полуострва. Умире 1974. у Београду.

Садржај збирке

Картографска збирка Аћимовић садржи 187 картографских докумената насталих од краја 16. до краја 19. века. Одабрани примерци старих мапа настали су у европским економским и графичким центрима Аугсбургу, Амстердаму, Паризу, Нирнбергу, Лондону, Оксфорду, углавном као листови великих атласа најпознатијих картографских радионица и издавачких кућа. Најстарије репродукције, с краја 16. века, рађене су техником дрвореза. Већина карата насталих од 17. до почетка 19. века отиснута је са бакрорезних плоча а неколико примерака насталих половином 19. века са литографског камена, тако да збирка репрезентује све три основне штампарске технике. Већина карата је накнадно, ручно колорисана.

Подаци о картографском материјалу

Одмах по приспећу заоставштине Ристе и Радмиле Аћимовић у Библиотеку града Београда 1991. године, картографску збирку је детаљно оборио и описао Жељко Шкаламера. Доступна су нам два његова рада, и то један опширнији и свеобухватнији: *Каталог Картографске збирке Аћимовић* (куцан на писаћој машини, 46 листова текста и 45 листова репродукција) и други, знатно сажетији, пропратни каталог изложбе одржане у Библиотеци града (1 пресавијен лист). И данас, скоро две деценије доцније, подаци из ова два Каталога чине основ нашег познавања картографских графичких листова збирке.

Жељко Шкаламера све географске карте и планове градова, према територијама које обухватају, дели у четири основне групе које одражавају историјски развој картографисања наших земаља и њихово појављивање у оквирима ширих географских целина. Прву групу чине карте Европе, Иллика и појединих римских провинција. Наше се земље појављују на првим

штампаним издањима Птоlemeјеве *Географије*, крајем 16. века, и то на IX табли Европе (Дакија, Мезија, Тракија...). Другу групу географских карата, на којима су приказане и наше земље, чине карте Угарске, чији јужни обод допире до ушћа Саве у Дунав, али се приказују и шире територије, све до Јадранског и Црног мора. Трећу групу чине карте Турског царства и посебно Европске Турске са свим балканским земљама. Четврту групу чине карте Србије и планови Београда, од најстарије карте Ђакома Кантелија (Рим, 1689) *Il Regno della Servia...* (БГБ КЗ 178) до етнографских карата из друге половине 19. века.

Збирку Аћимовић Шкаламера је разврстао најпре по описаном, територијалном основу, да би унутар основне четири групе карте нумерисао поштујући њихов редослед од општих до посебних и појединачних, као и хронолошки. Ауторске одреднице изостале су само у неколико примера, када је аутор остајао непознат. Свака каталожка јединица садржи наслов карте, углавном у скраћеном облику и без дедикације, затим: имена аутора, географа, картографа, цртача и гравера, место издања, издавача и годину издања, број листова, врсту штампе и величину карте и листа (у заградама), изражене у сантиметрима. Уз карте нису одређене бројчане размере, иако многе карте садрже графичке размернике и географску мрежу. Сви каталожки подаци узети су са самих карата. Највећи број је очигледно истргнут из атласа, па карте често немају податке потребне за каталожки опис. Подаци су уношени и према напоменама антиквара и према релевантној литератури.

Промоције и публикације

Картографска збирка Аћимовић промовисана је у Библиотеци града Београда изложбама (1991, 2005) и двојезичним издањима (текст на српском и енглеском језику), и то календаром за 1993. годину и монографском публикацијом (2008) у штампаној и PDF верзији.

Пратећи материјали одржаних изложби остали су нештампани, па и поменути *Кашапољ* Жељка Шкаламере. Информације које су пратиле изложене оригинале најпре су куцане на писаћој машини, а доцније фотокопирањем умножаване за потребе истраживача и посетилаца. Предност је, у повољнијим приликама, давана публикавању луксузних, двојезичних издања у боји, најпре календара за 1993. годину (Библиотека града Београда у сарадњи са Београдским издавачко-графичким заводом), потом и монографије *БЕОГРАД над Дунавом : према европским картографским изворима XVI-XIX века : Библиотека града Београда, Картографска збирка Аћимовић, 2008* (под покровитељством Скупштине града Београда).

За прву изложбу 1991. године, у галерији у Кнез Михаиловој 56, Шкаламера је одабрао двадесет четири репрезентативне карте. То је уједно и

највећи број оригинала ове збирке изложених јавности. У интервјуу који је аутор изложбе поводом свог избора дао новинарки *Полишке експрес* Маји Челар-Марјановић, наглашена је вредност збирке, образложена научна методологија примењена приликом стручне обраде, али и истакнуто место које Библиотека града Београда стиче поседовањем једне овакве колекције. „Ове карте ће нас увек изнова преносити у узбудљиве просторе и времена немирне прошлости овог тла. Хронолошким праћењем карата у збирци, видимо да их је највише настало у време ратних збивања и преломних политичких прилика. Збирка у целини одражава интересовање европске картографије по издавачким центрима, од Венеције и Беча до Амстердама, Париза и Лондона“, истиче Жељко Шкаламера, али наглашава и чињеницу да те, 1991. године, још увек нема јединственог, централног каталога старих географских карата, као ни целовите и потпуне библиографије картографског материјала који се чува у нашим музејима, институтима, библиотекама ...

Календар за 1993. годину донекле је надокнадио потребу за визуелним увидом у драгоцености збирке *Аћимовић*. Штампано је дванаест карата у избору и уз предговор Синише Живковића. Рецензенти су били академик Радован Самардџић и др Динко Давидов. Наново је истакнута изворна научна вредност картографског материјала насталог у најзначајнијим европским радионицама касне ренесансе. Ова вредна музејска добра, незаменљиви део нашег целокупног културног наслеђа, корисна су етнологима и етнографима, урбанистима и археолозима, географима и лингвистима, као и свим проучаваоцима историјског усмерења. Графичко богатство буди снажне естетске доживљаје, а слике грбова, обичаја, ношњи, као и разне друге представе – праве су енциклопедије знања о нашим земљама, истиче Живковић. У немирним деведесетим годинама прошлог века аутор уводног текста не може, а да не пореди некадашње приказе битака и опсаде градова, границе и њима обележене несигурне мировне уговоре са савременом ситуацијом. Старе графичке листове и познате обресе наших земаља посматрамо у за нас сасвим новом контексту. Форма календара допустила је репродуковање у великом формату, док је свака картографска јединица, поред основних података, праћена и коментаром околности у којима је настала, као и специфичностима појединих издања.

Друга изложба оригинала *Картографске збирке Аћимовић* представљена је публици поводом манифестације *Дани европске баштине – елементи Земља* у септембру 2005. године. Изложени су најстарији прикази „старог континента“, настали од средине 16. до средине 19. века. Избор експоната настојао је да на популаран начин приближи посматрачима историјски развој картографије, као и појављивање наших земаља у оквирима ширих географских целина или самостално. Окосницу изложбе представљала је, свакако, *Картографска збирка Аћимовић* (11 од укупно 13 изло-

жбених целина), али и први национални картографски записи, штампани као прилог најстаријим српским књигама. Посетиоци изложбе били су у прилици да упознају сву разноврсност и специфичности интересовања европске картографије за географско познавање наших земаља у распону од три века.

Прву групу приказаних експоната чиниле су карте Европе, израђене према астрономским и математичким прорачунима славног античког географа Клаудија Птолемеја (око 87-150. год. н. е.). За територију Србије, ове представе чиниле су грубу скицу размештаја важнијих насељених места, река и планина, уцртане без правог познавања терена. После губитка српске државне самосталности, почев од 16. века, у Србију су ретко залазили европски путописци, па су и географска знања о њој споро продирали у картографске приказе модернизованих издања античких географа.

Средином 16. века, велика географска открића и трка за колонијама европских држава захтева прецизне податке о свим знањима, али и о „новим“ крајевима. Док су се у Европи развијале картографске школе и готово свакодневно бележила картографска открића, подручје Србије, као и осталих балканских земаља под турском влашћу, попуњава се подацима са старијих карата и непоузданих наративних извора. Услед непознавања терена и становништва, погрешно се уписују географски елементи. Компилација грађе са карата различитих размера доводи до тога да се исто насеље уписује два, па и три пута на истом отиску. Давно ишчезли градови и они који су настали погрешним читањем старијих назива, чине непоуздани инвентар насељености и рељефа Србије, чак и на картама најбољих картографа 16. века. Отоманској империји никако није одговарало да подручја под њеном управом буду картографисана. Свака мистификација положаја река, планина, долина, путева... одговарала је турским властима, јер је само збуњивала могуће непријатеље. Познати аутори као што су Себастијан Минстер (1489-1552) и Абрахам Ортелиус (1527-1598), за подручја под турском окупацијом користе податке тада већ превазиђене Птолемејеве *Географије*, називи читавих области су још увек из античког периода: Илирик, Тракија, Дакија... Овакво стање ће се задржати необично дуго, све до пада Отоманске државе и формирања научне географије у Кнежевини Србији, крајем 19. века.

Посебну изложбену целину чиниле су карте историјских догађаја, тачније аустро-турских ратова 17. и 18. века. Пораз код Беча 1683. означио је преокрет, Турска се до краја 18. века постепено повлачи из Средње Европе. Од 1688. до 1693. године Београд ће се три пута налазити у великим опсадама, две аустријске и једној турској. Опсада 1717. је четврта битка за град за непуних тридесет година. Аустријске трупе су сваки пут биле помогнуте устанцима Срба који су се надали ослобођењу од Турака. На мапама, често непознатих савремених аутора, можемо пратити не само распоред

снага на бојишту (Битка код *Сланкамена* 16. августа 1691), него и осетити динамику читавог сукоба. Цртеж у првом плану приказује победнике, аустријске војсковође на коњима, како пуцњима из пиштоља обарају на земљу турске противнике наоружане мачевима и стрелама. Надмоћ победника је наглашавана и у целини и у детаљима, као што и приличи пропагандним бакрорезима, умножаваним у великом броју примерака (БГБ КЗ 181, Инв. бр. 171).

Развој штампарске технике довео је крајем 18. и почетком 19. века до знатнијих тиража картографских приказа. Интересовање великих сила за Европску Турску постајало је све веће. Решење такозваног Источног питања почело се све брже назирати... Недовољно познате земље југоисточне Европе све чешће су постајале главна тема међународних конгреса. Стална превирања, устанци, ратови, мењање граница на подручјима путева према Истоку, привлачили су пажњу заинтересованих виших кругова, али и шире јавности. Тек после Берлинског конгреса, од 1878. године, називи карата *Евројска Турска*, биће замењени називом *Балканско полуострво*.

Први национални картографски записи, штампани као прилог најстаријим српским књигама, на изложби су били заступљени делима Захарија Орфелина (1726-1785), тачније, са две његове карте штампане у књизи историчара Јована Рајића: *ИСТОРИА РАЗНЫХЪ СЛАВЕНСКИХЪ НАРОДОВЪ НАИПАЧЕ ЖЕ БОЛГАРЪ, ХОРВАТОВЪ, И СЕРБОВЪ* (1794. и доцнија издања...). *Карта: Сармація евројейская и азиатская* (Том I, после стр. 82) приказује прадомовину Словена, док *Паннонія Мизія, Дація Иллирикъ* (Том II, после стр. /24/) слика њихова нова станишта.

Прва географија на српском језику објављена је 1804. године у Венецији. Реч је о делу Павла Соларића *Ново гражданско земљописаније*, уз које је приложена и атласна карта. Одушевљен Првим српским устанком, српски политичар и писац Сава Поповић Текелија издаје у Бечу 1805. године карту: *Земљоображеніе Србске, Босне, Далмаціе, Дубровне, Црне Горе и ограничнихъ предалъ*. Заједнички именоватељ свих ових картографских приказа је несамосталност, тј. преузимање са већ познатих извора.

Адам фон Вајнгартен (1788-1831) објавиће 1820. године историјско-географски спис *Über Serbien*, са картом Србије. *Karte von Serbien* представљала је велики напредак у односу на раније приказе, исправљене су многе нетачности. Већ две године доцније, 1822. српски гранични официр Стефан Милошевић превео је и објавио Вајнгартенов опис Србије. Вајнгартенову карту је ћирилицом транскрибовао и резао у камену ученик Царског и краљевског Политехничког института у Бечу Василије Николић.

Заштита картографске збирке

После више од једне деценије привременог смештаја, Картографска збирка Аћимовић је тек 2004. године добила прописану заштиту у реновираном простору Одељења старе и ретке књиге и књиге о Београду – Завичајном одељењу Библиотеке града Београда. Старе карте положене су у метални орман, у хоризонтални положај. Сходно правилима заштите картографског материјала, од тада су оригинални примерци излагани само у просторијама одељења у коме се и налазе.

Изложбе оригиналних картографских отисака одржане у Библиотеци града Београда биле су изузетно посећене, при чему никако не смемо занемарити ни естетске вредности, изузетну визуелну лепоту Збирке Аћимовић. Ипак, без обзира на доступне мере заштите експоната, свако излагање представљало је и изванредан ризик. Вишедневни боравак старих карата на осветљеним паноима (20. мај – 20. јун 1991), као и сваки вид неадекватног смештаја претили су кртим картографским листовима.

Разумљиво интересовање публике изискивало је и комплекснија објашњења, пратеће материјале које није било могуће на адекватан начин пружити у оквирима класичне поставке. Такође, природа изложеног, географске визууре често потпуно супротне нашим данашњим знањима, захтевале су модернији вид презентације, могућност дуготрајнијег посматрања и проучавања детаља...

Актуелни модели презентације

Савремена технологија понудила је у новије време решење низа оваквих и сличних проблема. Осетљиви листови публикација настајалих од 16. века до данашњих дана своју пуну доступност најширем кругу корисника стичу тек поступком дигитализације и постављањем на сајтове матичних институција. Отворена је и могућност дуго прижељкиваног, јединственог централног каталога старих географских карата, као и целовите и потпуне библиографије картографског материјала који се чува у нашим музејима, институтима, библиотекама... У овом правцу, 2008. године, кренула је и Библиотека града Београда одлуком да публици у штампаном облику понуди монографију: *БЕОГРАД над Дунавом : према европским картографским изворима XVI-XIX века : Библиотека града Београда, Картографска збирка Аћимовић = Belgrade above the Danube : According European Cartograph Sources Between XVI and XIX century. Belgrade City Library Cartograph Collection Aćimović* – доступну најширем кругу заинтересованих и у PDF формату.

На промоцији књиге, одржаној 19. априла 2008. у Римској дворани Библиотеке града Београда, говорила је др Гордана Томовић и том приликом истакла одавно познату праксу великих европских библиотека да систематски објављују каталоге посебних фондова, међу којима су збирке карата на првом месту. Делови излагања др Томовић најбоље илуструју особине монографије о којој је реч:

„Репрезентативно издање у боји, високог квалитета израде, садржи кратак увод и репродукције двадесет седам карата. На полеђини сваког примерка карте налази се његова каталошка обрада, уз коју су додате и напомене антиквара од којег је карта прибављена. Текст је двојезичан, на српском и енглеском језику. Све је урађено са пажњом и брижљиво, па ни су изостали на крају списак одабране литературе, порекло четири илустративна детаља са карата који се појављују на корицама, на почетку и на крају књиге, чиме је број репродукованих карата у ствари увећан на двадесет осам.

На предњој корици књиге с правом је репродукована карта, која је можда највреднији део збирке Аћимовић, ретка у библиотечким и музејским збиркама, једнако као и у колекционарским. Представља IV сегмент карте аутора Петра Берта, коју је израдио према римској путној карти названој *Табула Појшинџеријана*, једином сачуваном примерку римске картографије. Особени издужени изглед, у облику свитка који је широк 0,34 и дуг 6,75 m, карта дугује намени, јер приказује путну мрежу целог Римског царства. Првобитно је настала у 2. веку, допуњена је и ревидирана крајем 4. и почетком 5. века [...] Први пут је делове карте објавио Јохан Морет 1591. године у Антверпену, а потом и целу карту децембра 1598. године у истом граду [...]

Пет карата припадају продукцији различитих европских картографских школа и радионица која се засновала на картама из *Географије* грчког космографа 2. века Клаудија Птолемеја. Од 1477. године до краја 16. века објављено је преко тридесет издања обновљене Птолемејеве *Географије*.

Вредност историјских извора са савременим подацима имају примерци регионалних карата заступљени у књизи, као што су *Карта Угарске* мађарског историчара и картографа Јаноша Жамбокија (Беч, 1579); затим *Карта Славоније, Хрватске, Босне и Далмације* водећег картографа 16. века Герхарда Меркатора (1512-1584), објављена у познијем издању Јохана Јансона у Амстердаму 1631. године, као и Меркаторова *Карта Влашке, Србије, Буџарске и Ромеје*, из енглеског издања око 1635. године [...] Доста савремених детаља садржи и *Карта Угарске* холандског издавача Питера Вандера из 1683. године, израђена према новим подацима, на којој су назначене границе Србије којима су на југу обухваћени Приштина, Јањево, Призрен, Ђаковица и Пећ.

Осам прилога у књизи садрже планове и ведуте Београда. На појединима су приказане ратне ситуације, као што је *Освајање Београда 18. август 1688. године*, које је израдио немачки картограф Габријел Боденер (Аугсбург 1690); затим карта околине Београда и план самог града, под насловом *Распоред војске под Београдом 14. августа 1717. године*, непознатог аутора, која садржи и више бележака и важних објашњења. Заступљене су и две различите слике Београда у време аустријске опсаде града 1717. године, које је израдио чувени холандски картограф Јохан Баптиста Хоман (1720). Ведута града Београда и план са околином појављују се на карти из 1788. године непознатог француског аутора, на којој су означена места војних сукоба око града од 15. века до 1739. године. Последњи у књизи је план Београда из 1802. године који је енглески издавач Джон Луфман сврстао у своју збирку одабраних планова градова. У напомени је назначено да је Београд снажно утврђени град, седиште једног од четири турска санджаката Србије, који има веома погодан положај за трговину.

Избором репродукованих карата у књизи није занемарен европски контекст Србије и Београда. Нова карта Трансилваније, непознатог холандског аутора из 1720. године, окружена је низом ведута различитих европских градова, међу којима је и Београд. Лепа ведута Београда посебно је истакнута, поред Темишвара, на *Карти Европске Турске* Хермана Мола, Холанђанина који је живео и радио као картограф у Лондону, која је објављена 1734. године.

Картографска збирка Ањимовић представљена је и са неколико примерака регионалних карата са занимљивим савременим садржајем, као што су *Карта Угарске*, коју је израдио француски картограф Жорж Ле Руж 1743. године и четири прегледне карте Европске Турске у великој размери, које су објавили лондонски издавачи Џон Харисон 1784. године, Роберт Лори 1801, Кадел и Дејвис 1803. и Џон Рапкин 1850. године.

Као што показују репродукције у књизи, све карте и планови веома су добро сачувани, имају високу картографску вредност и квалитет, а то показује да су брижљиво и зналачки сакупљани. Објављени на достојан начин, постају доступни различитим врстама истраживања, која додатно подстиче и дигитални облик представљања књиге на светском плану. Можемо само пожелети да књига *Београд над Дунавом*, о којој данас говоримо, буде прва у низу којима ће бити каталогски обрађена и објављена целокупна *Картографска збирка Ањимовић* која се чува у Библиотеци града Београда. Поред осталог, остваривање таквог подухвата, као права мера старања о легатима и збиркама, одржала би и подстакла не само приватно колекционирање писаних и штампаних реткости, већ и предају вредних збирки институционалној обради, старању и објављивању.“

Уместо закључка

Реченице којима је др Гордана Томовић завршила своје излагање на промоцији монографије *БЕОГРАД над Дунавом* на неки начин представљају и прави закључак овог разматрања о моделима презентације *Картографске збирке Аћимовић* Библиотеке града Београда кроз период дуг готово две деценије. Класичне изложбе оригиналних отисака, као и луксузно штампане репродукције увек ће имати своју посебну вредност, али у нашем веку права мера најшире доступности информација које се тичу посебних фондова није замислива без систематске дигиталне обраде и достојне веб презентације. На жалост, још увек је актуелна вишедеценијска потреба формирања јединственог, централног каталога старих географских карата. Целовита и потпуна библиографија картографског материјала који се чува у нашим музејима, институтима и библиотекама, уз дигиталне репродукције постављене на Интернет, више него достојно би представиле овај драгоцен сегмент наше културне баштине.

Литература

1. Čanković, Dušanka: *Organizacija i uređenje zbirke geografskih karata u knjižnicama*. – Zagreb : Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1977.
2. Шкаламера, Жељко: *Картографски експонати на историјској изложби*. – Београд : Зборник Историјског музеја Србије, бр. 13-14 (1977).
13. ISBD (CM) *Međunarodni standardni bibliografski opis kartografske građe* (International Standard Bibliographic Description for Cartographic Materials) / preporuke Zajedničke radne grupe za izradbu Međunarodnog standardnog bibliografskog opisa kartografske građe, što su je osnovale Komisija za katalogizaciju i Podsekcija za zemljopis i zbirke zemljopisnih karata Međunarodne federacije bibliotekarskih društava i ustanova / prevela, hrvatske primjere odabrala i izradila Dušanka Čanković. – Zagreb : Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1981. [Превод стандарда из 1977. године]
4. *Картографска поклон збирка Ристе и Рагмиле Аћимовић* / аутор изложбе Жељко Шкаламера. – Београд : Библиотека града Београда, 20. мај – 20 јун. 1991. [Један пресавијен лист са основним информацијама]
5. *Србија и суседне земље на старим географским картама / Serbia and the neighbouring countries on early maps*. – Београд : Галерија САНУ, 1991.
6. Челар-Марјановић, Миња: *Тајне старих мапа : Збирка-леђаи изложене у Библиотеци града садржи 200 картографских докумената на-*

- сѣмалих шѣоком шѣри и шѣо века.* – Београд : Политика експрес, 21. мај 1991. Рубрика „Култура-Уметност“, стр. 8.
7. Шкаламера, Жељко: *Каталоѡ Картографске збирке Аћимовић.* – Београд : Библиотека града Београда, 1991. [Текст куцан на писаћој машини]
  8. *Срѣске земље на сѣтарим карѣама = Serbian Lands on the Old Maps /* текст и избор карата Синиша Живковић [Календар за 1993. годину]. – Београд : Библиотека града Београда, БИГЗ, [1992].
  9. ISBD(CM) 1987 Revised Version 1999.
<http://www.ifla.org/en/publications/isbdcm-international-standard-bibliographic-description-for-cartographic-materials> **ISBD(CM): International Standard Bibliographic Description for Cartographic Materials Proposals for a Revision to include Electronic Resources.** [PDF, 364KB]
  10. Стефановић, Оливера: *Сѣтари аѣласи картографске збирке Народне библиотеке Србије.* – Београд : Гласник Народне библиотеке Србије. – Год. 3, бр. 1 (2001), стр. 67-70.
  11. Стефановић, Оливера: *Срѣска картографија 19. века.* – Београд : Гласник Народне библиотеке Србије. – Год. 5, бр. 1 (2003), стр. 99-106.
  12. Ћоровић, Љубица: *Дани евројске башѣине – елементи земља : Изложба картографске збирке,* 9-18. септембар 2005. [Рукопис]
  13. **БЕОГРАД над Дунавом : шѣрема евројским картографским изворима XVI-XIX века : Библиотека града Београда, Картографска збирка Аћимовић = Belgrade above the Danube : According European Cartograph Sources Between XVI and XIX Century. Belgrade City Library Cartograph Collection Аћимовић /** уредник и писац предговора Љубица Ћоровић. – Београд : Библиотека града Београда, 2008.
  14. Стругар, Вукица: *Београд на карѣама свеѣа.* – Београд : Вечерње новости – Додатак „Култура“, 29. април 2008, стр. IV-V.
  15. Томовић, Гордана: *Београд над Дунавом шѣрема картографским изворима XVI-XIX века.* – Београд : Новине Београдског читалишта, бр. 37 (новембар-децембар 2008 / јануар 2009), стр. 20.
www.bgb.rs Одељења / Завичајно одељење / BGB-Beograd nad Dunavom-katalog-web.pdf

CARTOGRAPHIC COLLECTION AĆIMOVIĆ IN THE BELGRADE CITY LIBRARY - MODELS OF PRESENTATION

Summary

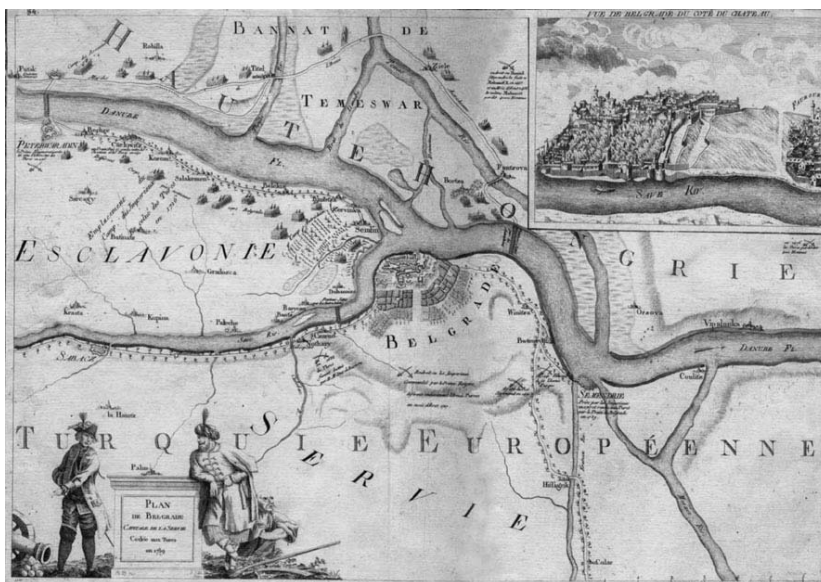
Belgrade City Library acquired Cartographic collection Aćimović as a present in 1991. Since then, it has been presented in public in two exhibitions (1991 and 2005), printed publications (1993 and 2008) as well as a PDF file. The collection was described and analyzed in detail by Mr. Željko Škalamera, who was the author of the first catalogue and the exhibition of the original material (in 1991). The collection had been kept for longer than a decade in a temporary storage, and in 2004. it got the adequate protection. From that moment on, the original copies have been exhibited only in special conditions. The information printed on the cartographic leaves, which had been made in the period between XVI till XIX century, is available for the library users in the printed publications, as well as in PDF file on the Belgrade City Library Internet site.

Key words: Cartographic collection, protection of the cartographic material, models of presentation, digital protection, digitalization, central catalogue of the cartographic material, availability of information

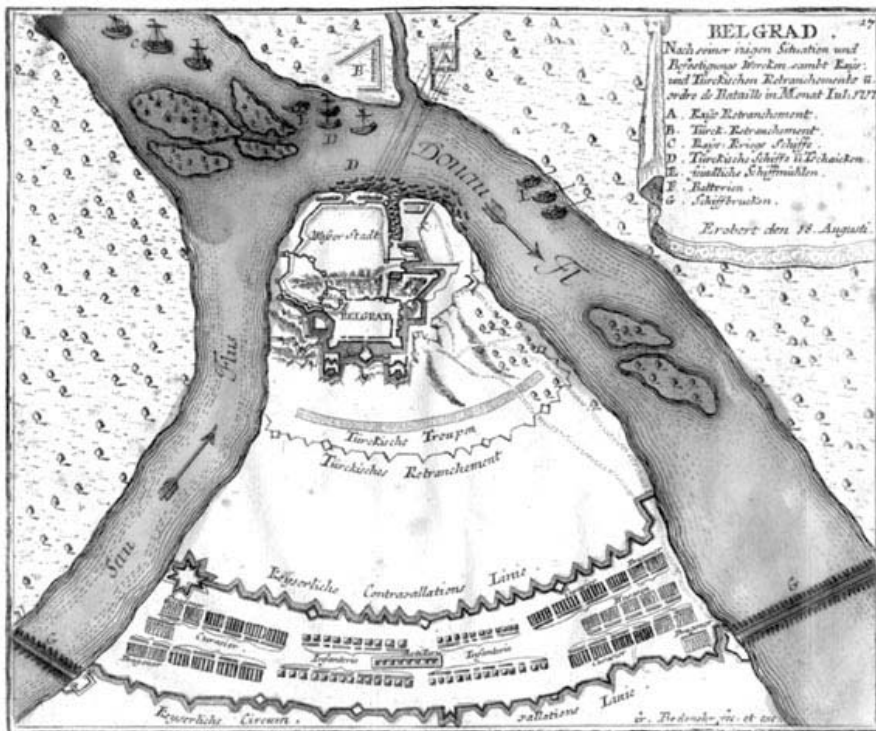
Ljubica Chorovich, M. A.

Јохан Бајтшиц Хоман: Ојсага београдској зрага и шврђаве, деШалъ Нирнберѣ, 1720. зодине

Нејознаџи ауџор: План Београда, злавноз зрага Србије [о.м.], 1788. зодине

Габријел Боденер: Београд освојен 18. августа 1688.